

WSPÓŁCZESNE SYSTEMY POLITYCZNE: PODSTAWOWE POJĘCIA I KLASYFIKACJE

1. **GŁÓWNE PŁASZCZYZNY ANALIZY systemów politycznych:**
  - politologiczna,
  - socjologiczna,
  - prawna,
  - ekonomiczna.
2. **SYSTEM POLITYCZNY – sprecyzowanie pojęcia.**
3. **KOMPONENTY systemów politycznych:**
  - pierwotne (jednostki)
  - wtórne (grupy interesu, grupy nacisku, partie polityczne, organy władzy)
  - normy prawne (formalne) i pozaprawne (nieformalne) regulujące działania i relacje pozostałych elementów
4. **FUNKCJE systemów politycznych (ujęcie normatywne):**
  - regulacyjna,
  - mediacyjna,
  - adaptacyjna,
  - innowacyjna.
5. **SKUTECZNOŚĆ systemu politycznego**
6. **KLASYFIKACJE systemów politycznych:**
  - podział ze względu na liczbę osób sprawujących władzę (za Arystotelesem)
  - rodzaj reżimu politycznego
państwa demokratyczne, autorytarne, totalitarne
  - typ relacji pomiędzy władzą ustawodawczą i wykonawczą
prezydencjalizm, parlamentaryzm, semi-prezydencjalizm, rządy konwentu, rozwiązania hybrydowe
  - podział ze względu na sposób obsadzania głowy państwa
monarchie (konstytucyjne, parlamentarne, absolutne)
republiki
  - podział ze względu na ustrój terytorialny
państwa unitarne (scentralizowane, zdecentralizowane)
państwa złożone (federacje, konfederacje, unie)

David Easton, *The Political System*, 1953

SYSTEM POLITYCZNY:
przestrzeń, w ramach której
toczy się całość życia
politycznego społeczeństwa

Warunki SKUTECZNOŚCI
systemu politycznego:

- rozwiązywanie konfliktów bez użycia przemocy
- zagwarantowanie bezpieczeństwa zewnętrznego i wewnętrznego
- stwarzanie warunków dla rozwoju jednostek, życia społecznego i państwa